

Ze studeerde rechten, raakte in de politiek verzeild, hield het daar ontgoocheld voor bekeken en gooide haar loopbaan over een andere boeg aan het Centrum voor Biomedische Ethiek in Leuven. Van theorie naar praktijk in directiecomité en ethische commissie van een ziekenhuis in Tielt. Op zoveel verschillende terreinen thuis, blijft het bij Sofie Blancquaert knagen om ethiek maatschappelijk meer te laten wegen.

Lieve Wouters

'Zonder bondgenoten is politiek een eenzaam vak'

AL HAAR engagementen in denkgroepen en commissies opsommen, is onbegonnen werk. Laat ons het hierop houden: dienstbaarheid is wat de Antwerpse Sofie Blancquaert ten diepste beweegt. Zo gedreven is ze om iets te betekenen voor God en mensen, dat de - op het eerste gezicht - geringe impact van haar doen en laten wel eens durft frustreren. Notariaat of advocatuur konden de juriste van meet af aan weinig boeien. Tijdens haar rechtenstudies waren het dan ook vooral de algemene vakken als rechtsfilosofie, parlementaire geschiedenis en sociologie alsook de multidisciplinaire benadering van professor-jezuïet Fernand Vanneste die haar enthousiast maakten.

"Hij leerde ons verder kijken dan de letter van de wet," klinkt het, "en opende ons de ogen voor de grondslagen van het recht en waarden zoals belangeloosheid, intellectuele eerlijkheid, onafhankelijkheid van economische of politieke macht, het laten primeren van het welzijn van mensen." Het zijn nog altijd Blancquaerts maatstaven. Maar vóór we het hebben over de ethische problemen in middelgrote zorginstellingen als het Sint-Andriesziekenhuis in Tielt, houden we halt bij de politieke periode van onze gesprekspartner. En natuurlijk willen we de lezer niets onthouden over de onuitputtelijke bron van het engagement van deze bedrijvige dame.

- Het verlangen om maatschappelijk iets te betekenen dwarde u eerst richting politiek. Hoe verging het u daar?

Vanuit mijn geloof en mijn overtuiging dat de mens een relationeel wezen is, niet alleen op de wereld en medeverantwoordelijk voor de samenleving, koos ik voor de christendemocratie. Ik was actief in het nationaal bureau van de jongerenafdeling en werd gemeenteraadslid in Mortsel. Bij mensen als Hugo

Vandenberghen en Frank Swaelen werd ik wetenschappelijk medewerkster in de (toen nog) CVP-senaatsfractie. Daar schreef ik mee aan het eerste wetsvoorstel over euthanasie.

Uitermate boeiend vond ik dat, maar tegelijk voelde ik me vreselijk eenzaam. Behalve enkele andere politici vond ik nauwelijks bondgenoten in de eigen partij. De jongere garde was weinig met het inhoudelijke debat bezig. Belangrijke maatschappelijke thema's zoals gezondheidszorg en justitie raakten telkens weer ondergesneeuwd onder communautair gekibbel. Het gebrek aan debatcultuur en aan een nationale christendemocratische partij ontgoochelde me enorm. De prijs voor een politieke loopbaan leek me te hoog en het rendement te laag. De politiek is een harde wereld. Weinigens houden er nog een sociaal leven op na. Je gezin betaalt de prijs. Toen ik op dat moment mijn partner leerde kennen, aarzelde ik om de stap naar de actieve politiek te zetten. Misschien indien ik meer bondgenoten had gevonden...

- Aan de universiteit kon u nuttiger werk doen?

Via het euthanasievraagstuk was ik intussen vertrouwd geraakt met de biomedische sector. Aan het Centrum voor Biomedische Ethiek in Leuven werkte ik mee aan onderzoek naar medische beslissingen over het levens-einde bij wilsonbekwame patiënten. Heel interessant allemaal, maar ik had wel de indruk dat de universiteit veraf stond van het maatschappelijke leven. Wat werd er met al die wetenschappelijke kennis uiteindelijk gedaan?

Enfin, het onderzoek was rijp voor een doctoraat toen ik op trouwen stond en mijn man naar West-Vlaanderen volgde. In Tielt kon ik aan de slag als algemeen secretaris en juridisch medewerker in het Sint-Andriesziekenhuis. Zo ruilde ik de theorie voor de prak-

© Kristof Ghyselincx

tijk. Ik ben er onder meer lid van de lokale commissie voor ethiek.

- Iedere zorginstelling heeft verplicht zo'n commissie in huis. Maar wat houdt die precies in?

Ze heeft onder meer een controletaak op geneesmiddelenonderzoek van artsen die hiervoor door farmaceutische firma's benaderd worden. Uiteraard worden betrokken patiënten bij deelname aan de klinische studie op de hoogte gebracht van de werking van het middel en wordt hun toestemming gevraagd. De ethische commissie volgt de haalbaarheid van die testen op. In de praktijk is die opdracht in een middelgroot ziekenhuis als dat van Tielt moei-

we voor onze patiënten meer zouden kunnen betekenen, minder tijd hebben. Zo lijkt het me op lokaal niveau veel nuttiger om na te denken over het toepassen van vrijheidsbepalende maatregelen in de ouderenzorg, de rol van familie bij dementerenden, het opvolgen van individuele ethische casussen van medewerkers, noem maar op. Dan kriebelt het bij mij weer om het in Brussel eens allemaal te gaan uitleggen...

- In hoever is uw ethische visie beïnvloed door uw geloof?

Mijn katholieke opvoeding tekent me nog altijd heel sterk en het lijkt me logisch dat mijn ethische visie daardoor gekleurd is. Toch zijn het voor mij twee afzonderlijke dingen. Ethiek mag nooit herleid worden tot geloofsovertuiging en geloof niet tot moraal. Ik zie ethiek juist als ideaal platform voor de dialoog tussen levensbeschouwingen. De betrachtning te komen tot meer menselijkheid in de zorg zou ons toch juist naar elkaar moeten toebrengen?

- U bent aangesloten bij de lekenbeweging van de zustercongregatie Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën. Hoe komt dat zo?

De geestelijk directeur van de zusters van Ruiselede is ook bestuurder in ons ziekenhuis. Naar aanleiding van het zevenhonderdjarige bestaan van de congregatie drie jaar geleden nam hij het initiatief voor een Confrérie OLV 7 Weeën. In navolging van de religieuzen willen de aangesloten leden, nu een twaalfal, dienstbaar zijn en Jezus verkondigen. Dat doen we via „het ware, het schone en het heilige“. Concreet betekent dit dat we jaarlijks een aantal activiteiten organiseren: een debat, concert of bezinning.

Maria speelt in mijn geloof een belangrijke rol. Ze is een voorbeeld voor mij als moederfiguur, als diegene die onder het kruis bleef staan, die er voor iedereen is, dienstbaar en eenvoudig. Lang heb ik gedacht dat ik nooit moeder zou worden en had me al helemaal toegelegd op inzet voor de samenleving. Nu ik het toch ben, bekijk ik het leven anders, bewuster en eenvoudiger. Waarom de dingen ingewikkeld maken? Als moeder is mijn dienstbaarheid oprechter geworden, denk ik.

Ethische commissies in kleine ziekenhuizen zijn te weinig onderlegd om klinische tests op te volgen waar veel geld mee gemoeid is